

Odluka Prosudbenoga povjerenstva o dodjeli Nagrade „Zvane Črnja“ za 2016.

Prosudbeno povjerenstvo u sastavu: književnica Božica Jelušić (predsjednica), znanstvenica prof. dr. sc. Valnea Delbianco, članica, te književnik i akademik Jakša Fiamengo, član, jednoglasno je odlučilo da se

Nagrada „Zvane Črnja“ za najbolju hrvatsku knjigu eseja za 2016.

dodijeli knjizi **MJERA ZA PRIČU**: Književnokritički ogledi o suvremenoj hrvatskoj prozi, **Ivice Matičevića** (izd. Ex libris, Zagreb, 2015).

Obrazloženje

U bogatoj ovogodišnjoj ponudi esejističkih knjiga, vrsnoćom i autorskom personalnošću izdvojile su se knjige **IVICE MATIČEVIĆA**, **MLADENA MACHIEDA**, **VUKA PERIŠIĆA**, **SIBILE PETLEVSKI** i **GORANA FERČECA**. Prosudbeno se povjerenstvo jednoglasno odlučuje za knjigu **IVICE MATIČEVIĆA MJERA ZA PRIČU**, nalazeći u njoj primjer vrhunske esejistike, po čemu je vidimo i kao kapitalan primjer(ak) obogaćenja ovoga važnoga literarnog žanra.

IVICA MATIČEVIĆ respektabilan je autor, urednik, znanstvenik i, prije svega, budni, temperamentni i nepotkupljiv čuvar „visine slovostaja“ u recentnoj književnoj produkciji na hrvatskome jeziku. Kao što to sam poantira u naslovu svoje esejističke zbirke, za njega je „kritičarski posao (...) određivanje mjesta na ljestvici vrijednosti“. Rekli bismo da još od Veselka Tenžere ne pamtimo takav pristup, koji na temelju literarnoga predloška ostvaruje prizmatičan, raznostraničan, osobnom mjerom obilježen tekst, kakav nam donosi njegova „**MJERA ZA PRIČU**“. Nije pri tom riječ samo o elokvenciji i erudiciji, kojom se povezuje svijet književnosti, filozofije, etike i estetike, s brzopoteznim asocijativnim „šetnjama“ od Aristotela do Marinkovićeve don Fernanda, niti o cijelom „pozadinskom ustroju“ koji pridržava matricu teksta, a u kome vidimo i televiziju, film, politiku, društvene običaje, dominantne sociološke obrasce i navade, već se bjelodano otkriva ono što nazivamo **stilom**, važnom i teško dosežnom književnom vrijednošću.

Matičević razvija svojevrsnu argusovsku poziciju, te vidi i ono što je desno i lijevo, što stoji u tekstualnoj podstavi, a što u autorskim pretenzijama i možebitnim nakanama. Njegov kritičarsko-esejističko-suautorski sud najčešće je izrečen eliptičnom metaforom ili sažetkom autorskih napora. Primjerice: „*Roman šumi izvornom bukom u dobro uhodanom i uređenom kanalu suvremene hrvatske proze*“ (o Bekavcu), „*Iza autorove savjesno postavljene obrtane ljudskog srca, dostojanstva i slobode, otkriva se lice nesretnog čovjeka*“ (o Čuiću), pa potom: „*Misao na priču dohvaća misao na otpor, a misao na otpor rastvara koncept zbirke, njezinu mentalnu i spoznajnu usredištenost*“ (o Đuretiću). Dakako, i paradigma stručne kompetencije prisutna je na više mjesta, osobito kad je riječ o ustoličenim i potvrđenim autorima, također dana u uzornoj ekonomiji riječi: „*To je lakoća u organiziranju građe, potpuna kontrola nad materijalom i tehnikom izvedbe, ars combinatoria, u čemu je u hrvatskoj fikcionalnoj prozi malo tko konkurentan Pavličiću*“ (o Pavličiću). Temeljem ovih istržaka, vjerujem da se bjelodano dokazuje kako upravo profesorski pristup ne mora i ne smije biti dosadan, već intrigantan, pobudljiv, izazivajući na dubinsko razmišljanje i uslojavanje već stečenih informacija o stanovitom predmetu.

Stoga Matičevićevu bogatu lepezu djela i autora (poput Lane Derkač, Mirjane Dugandžije, Semezdina Mehmedinovića, Josipa Mlakića, Ivice Prtenjače, Julijane Matanović, Olje Savičević-Ivančević, Ivane Simić-Bodrožić i dr.) ne doživljavamo kao ultimativne preporuke ili pak jetka osporavanja, već poglavito kao način na koji nam autor predstavlja svoj „konzumentski stav i razvoj“ u području književnosti, uz istodobnu otvorenu mogućnost da sami testiramo svoje literarne preferencije, ostajući poslije toga ili uzdignutih obrva ili glave oslonjene o dlan, u pozi dodatnog premišljanja i razlučbe. Vjerujem da će se to dogoditi u povodu tekstova o djelima Julijane Matanović i Miljenka Jergovića, kao eklatantnih primjera. Naime, kad imamo i posve oprečne dojmove o „liku i djelu“ autora pod Matičevićevim sitnozorom, njemu ne možemo odreći **određenost, čvrstu argumentaciju i dubinski uvid** pri izricanju stava o pročitanom. Pa i ako cijelu knjigu „Mjera za priču“ doživimo kao kolokvij, razmjenu mišljenja, a ne kao „uzimanje mjere“, znade se pouzdano u čijim su ladicama metar, škare i pribadače, kao majstorska oruđa. Matičević ih s pravom ne ispušta iz ruke. Čestitke autoru!

Za Povjerenstvo Nagrade „Zvane Črnja“:

Božica Jelušić, književnica